

# **FN – En agenda för förändring**

## **Inledning**

När organisationen FN diskuteras och debatteras i dag sker det oftast i utgångspunkten att det antingen är himmel eller helvete, svart eller vitt. FN betraktas i vissa kretsar som lösningen på alla problem och av andra som något onödigt som Sverige snarast måste lämna. Ett sådant betraktelsesätt är dock både verklighetsfrämmande och kraftigt förenklat. Bilden är inte entydig, allt är inte svart eller vitt inte ens vid en ytlig betraktelse. En organisation som FN, åtminstone som den fungerar idag, kommer av naturen att blanda det positiva med det negativa, det lyckade med det misslyckade.

Vid en närmare betraktelse framstår FN av idag precis som många andra stora organisationer som ömsom bra ömsom dålig. FN har historiskt sett lyckats på vissa område, och misslyckats, med mycket negativa konsekvenser för de inblandade parterna, på andra. Det finns med andra ord goda skäl att fundera över hur FN som organisation ska kunna fungera bättre, hur de problem som många upplever finns ska kunna förbytas i något som fungerar bättre i framtiden. Det är kanske inte helt lätt med tanke på att FN som organisation vilar på en rejält pretentiös grund i form av målsättningen att skapa fred på jorden. Något som givetvis inte är det enklaste.

För alla krafter som tror på globalisering, fred, frihet och demokrati är det av yttersta vikt att inte vända FN-projektet ryggen. Att lämna FN leder inte till ett bättre FN. Att däremot analysera dagens problembild och föra fram konstruktiv kritik och konstruktiva förslag till förbättring är att föredra.

## **Hur ser problemet ut?**

Problembilden som vi ser med dagens FN kan om man vill sammanfattas i ett antal negativa synpunkter. Dessa negativa synpunkter är följande:

- Lekstuga för diktaturer
- Tandlös krishanteringsförmåga
- Positiva rättigheter
- Ineffektivt, byråkratiskt och dyrt

### ***Lekstuga för diktaturer***

En kritisk synpunkt som ofta förs fram mot FN i debatten är att organisationen fungerar som en lekplats för diktaturer, eller för att låna George W. Bush ord – skurkstater. Bland världens länder är idag stater som vi inte definierar som demokratier i majoritet. En verklighet som med tiden säkerligen kommer att förändras med tanke på att fler och fler länder går från förtryck och diktatur till frihet och demokrati. Men vi är inte där riktigt än.

Det finns fler punkter som talar för att bilden av FN som en lekstuga för diktaturer stämmer. För det första att diktaturstaterna är i majoritet. För det andra fungerar FN som bekant efter principen ett land - en röst. Det innebär att diktaturstaterna har möjlighet att utnyttja den demokrati de föraktar och förvägrar sina medborgare till att manipulera världens demokratier efter sin egen agenda. Naturligtvis kan man invända att stater inte behöver vara överens bara för att de är antidemokratiska, vilket i och för sig stämmer. Problemet är att möjligheten finns och därmed också risken för att sådana ändamål som vi vill använda FN till stoppas. För det tredje är det svårt för världens fria demokratier att inom FN systemet suspendera eller i sista fall utesluta skurkstaterna. En stat kan göra mycket ont innan något sådant inträffar och staten i allas ögon skulle komma att betraktas som paria i det internationella samfundet. Suspendering har dock förekommit bland annat mot det så kallade rest-Jugoslavien, dvs. det

som återstod efter det att Kroatien, Bosnien-Hercegovina, Makedonien och Slovenien brutit sig loss ur federationen Jugoslavien och det smutsiga krig det ledde fram till. Vad gäller uteslutning är detta naturligtvis ännu ovanligare. Det enda land som uteslutits ur FN torde vara Republiken Kina (i dagligt tal Taiwan) som fick lämna FN när Folkrepubliken Kina, den kommunistiska diktaturen, beviljades inträde.

Ett tydligt exempel på hur diktaturstater stundtals lyckas manipulera FN-systemet är det i mångas ögon mycket förvånande beslutet att utse Libyen till ordförandeland i FN:s kommission för de mänskliga rättigheterna. Något som med tanke på hur Khaddafis Libyen agerar och fungerar är ett hån mot alla de människor som dagligen utsätts för övergrepp av sina mänskliga rättigheter. I människorättskommissionen sitter idag en majoritet av stater som inte är demokratier och som på hemmaplan inte respekterar de mänskliga rättigheterna. Detta har bland annat fått till följd att kommissionen fördömt Israels övergrepp av de mänskliga rättigheterna utan att säga ett enda ord om den terror som staten Israels fiender utsätter Israel och dess medborgare för.

Ytterligare ett exempel på hur FN misslyckas i sina syften finner man om man betraktar några av de stora konferenser som FN arrangerar. Där frågor om t. ex kvinnors- eller homosexuellas rättigheter och preventivmedel sopas under mattan genom olika oheliga allianser baserade på religion där muslimskt fundamentalistiska stater (t. ex Saudiarabien och Iran) tillsammans med starkt katolska stater som Irland och Polen, ivrigt påhejade av Vatikanen, blockerar alla former av överenskommelser eller framsteg.

### ***Tandlös krishanteringsförmåga***

Den andra kritiska synpunkten handlar om att FN:s krishanteringsförmåga ofta kan framstå som tandlös. FN har i många sammanhang tvingats stå bredvid och titta på när mänskliga rättigheter kränks å det grövsta genom krig, tortyr, förtryck och rena mordorgier eftersom FN:s medlemsstater saknat förmågan att komma överens. Diktaturens kreatur håller varandra om ryggen, dolda agendor och gamla allianser får gå före människoliv.

Ovanpå svårigheterna att enas finns också det faktum att själva grunden för allt FN:s agerande FN-stadgan är oklar och otydlig vad gäller krishanteringsbiten speciellt vad gäller avsnitten om fredsbevarande trupper och militära interventioner. I FN-stadgans kapitel 6 och 7 är det svårt att finna tydlig vägledning. Kriser får fortgå allt för länge innan varningsklockorna ringer tillräckligt högt för att FN ska kunna förmå sig att börja försöka agera. Vi har sett det i Rwanda och Somalia och vi ser det nu senast i Liberia.

### ***Positiva rättigheter***

Den tredje kritiska synpunkten berör FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och det faktum att den listan av olika skäl utvidgats långt ut över vad som faktiskt kan anses vara en rättighet. Till de negativa, eller om man så vill naturliga rättigheterna om liv, frihet och egendom har det fogats positiva rättigheter. De 21 första rättigheterna som räknas upp i deklarationen är de negativa rättigheterna. De därefter följande 9 rättigheterna (nr 22-30) är de positiva rättigheterna.

De positiva rättigheterna handlar inte om det som är människan grundläggande rättigheter. Istället handlar det om en lång rad av saker som politiker ofta lovar ut åt människor. Saker som i och för sig är viktiga för att kunna leva ett liv i överflöd, men mer än välfärdsrättigheter kan de aldrig vara. Gratis undervisning, bostad, hälsovård, reglerad arbetstid och så vidare är exempel på välfärdsrättigheter som hamnat i FN:s deklaration de mänskliga rättigheterna. Att

dessa politiska krav fått komma med innebär att de grundläggande mänskliga rättigheterna, de 21 första, urholkas. Deras betydelse minskas och deras trovärdighet kränks.

Skälet till att deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna urvattnats på detta, för en liberal, osmakliga sätt är enkelt. Hade man inte gjort så hade det nog inte blivit någon deklARATION alls. De odemokratiska kommunistiska staterna som fanns då deklARATIONEN skrevs (1948) krävde att positiva rättigheter skulle finnas med för att acceptera de negativa rättigheterna. DeklARATIONEN är alltså en kompromiss mellan demokrati och diktatur, frihet och förtryck, en insikt som ger obehagliga associationer.

### ***Ineffektivt, byråkratiskt och dyrt***

Den fjärde kritiska synpunkten berör FN:s inre liv i form av organisationens form, effektivitet och pris. FN har länge varit en byråkratisk koloss. Det vimlar av underorgan, kommittéer, utskott, konferenser och kommissioner. Alla dessa kostar givetvis mycket stora summor pengar varje år, samtidigt som resultatet som kommer ut av deras arbete många gånger kan ifrågasättas.

Att en organisation av FN:s dimensioner blir ineffektiv, slösaktig och byråkratisk är inte oväntat. Andra stora politikerstyrda organisationer är det också. Men detta är givetvis inte någon allmängiltig ursäkt. FN har under lång tid haft dålig kontroll på hur många av underorganen agerar. Kostnaderna har tillåtits rinna iväg utan struktur eller styrning. Samtidigt som det givetvis också förekommit och förekommer en viss korrupktion i olika program och verksamheter.

Till de problem som vi kan se i FN:s inre liv kommer också det faktum att FN inte alltid lyckas driva in sina skulder. De länder som är medlemmar i FN ska naturligtvis årligen betala en viss summa i medlemsavgift, något inte alla gör. Flera länder drar år efter år på sig stora skulder gentemot FN, vilket i sin tur bidrar till att verksamheten i FN blir svårkontrollerad och svårstyrd. Ett av de länder som länge syndat mest på denna front är USA. Detta även om en förändring i det här avseendet kan vara på väg i och med att kongressen godkänt att betala ut mer pengar till FN.

### **Men allt är inte mörker - FN:s positiva delar**

I inledningen beskrevs FN som en organisation med både brister och tillgångar. På ett antal områden har FN lyckats väl. Dessa positiva aspekter av FN samarbetet kan som vi ser sammanfattas i några positiva synpunkter. Positiva synpunkter på dagens FN:

- De negativa rättigheterna (de 21 första mänskliga rättigheter)
- Diskussionsforum för diplomati
- FN:s fredsbevarande och intervenerande insatser
- De underorgan som fungerar väl
- Vetorätten i säkerhetsrådet

### ***De negativa rättigheterna***

En av de mest positiva aspekterna av FN är ändå deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna. Åtminstone så länge vi håller oss till de negativa rättigheterna. De negativa rättigheterna i deklARATIONEN är de 21 först uppräknade rättigheterna som är väl förankrade i den västerländska liberala traditionen. Dessa rättigheter innefattar bland annat allas rätt till frihet, äganderätt, tankefrihet, yttrandefrihet, religionsfrihet, tryckfrihet, politiska rättigheter, rättsäkerhet och likhet inför lagen, Här ryms också förbud mot tortyr, retroaktiva straff, godtyckligt fängslande och diskriminering. Rättigheter som känns igen bland annat från den

amerikanska konstitutionen. Dessa utgör enskilda människors rättigheter gentemot makthavare, staten och politiker. En ram för alla människors liv som inte får överträdas av någon.

Betydelsen av de negativa rättigheterna i FN stadgan ska naturligtvis inte överskattas. Det handlar inte om någon bindande konvention där stater som bryter mot det stadgade kan bestraffas. Men betydelsen får heller aldrig underskattas. Med det tryck som de mänskliga rättigheterna utövar på makthavare och det enorma symbolvärde som finns inbyggt där i har mängder av frihetsrörelser, medborgarrättskämpar och rättsaktivister lyckats tvinga regeringar och stater till att anpassa sig. Demokratisering och liberalisering har kunnat bli verklighet i spåren av deklarationen om de mänskliga rättigheterna.

Dessa rättigheter utgör just de klassiska rättigheter vi som moderater slåss för varje dag. Behovet av att påminna om de grundläggande rättigheterna är alltid stort i politiken. I nästan alla länder finns det politiker och partier som mer än gärna talar sig varma för att gå över den osynliga gränsen och inkräkta på de grundläggande rättigheterna. Överträdelsen kan naturligtvis se mycket olika ut. I diktaturer kränks människor å det grövsta på mängder av sätt, medan det i demokratiska länder, även Sverige, slentrianmässigt slarvas med upprätthållandet av vissa av rättigheterna. Kampen för att dessa ska respekteras är därför alltför viktig och får aldrig mattas.

### ***Diskussionsforum för diplomati***

På FN:s pluskonto kan också läggas det faktum att generalförsamlingen, alla FN-organ och konferenser utgör tillfällen för länder att mötas. Diplomati må vara svårtbegripligt för många, men är ändå av yttersta vikt. Att stater och dess regeringar genom FN har goda möjligheter att kommunicera med varandra är naturligtvis inte utan betydelse. Diplomati och förhandlingar är alltid att föredra framför vapenskrammel och hot. FN har om FN-stadgan tillämpas goda möjligheter att bidra till att diplomatiska lösningar på olika frågor möjliggörs.

### ***FN:s fredsbevarande och intervenerande insatser***

FN:s första huvuduppgift är att bidra till och skapa fred runt om i världen. Detta arbete har inte alltid varit framgångsrikt. Problemen och motsättningarna internt har varit många. Men genom åren har FN trots att stadgan är otydlig och krishanteringsförmågan, som redan nämnts, något tandlös har en del ändå åstadkommit. Vid ett antal tillfällen då FN, främst genom säkerhetsrådet, kunnat enas har de insatser som genomdrivits varit bra. Det stora problemet här har just varit att det ofta varit svårt att enas.

I Korea, Libanon, på Cypern och Haiti, i Bosnien och i Kuwait har de insatser som gjorts under FN:s flagg och ledning varit av stor betydelse och bidragit till att konflikter lösts eller avstannat. Vapenstillestånd eller fred har uppnåtts. Även i Rwanda har FN insatsen spelat en viktig roll, dock får vi aldrig glömma att många människoliv kanske hade kunnat sparas om FN förmått agera tidigare.

### ***Väl fungerande underorgan***

I ett tidigare skede har vi kritiserat FN strukturen för att vara byråkratisk och ineffektiv. Mycket av den kritiken kan sammankopplas med illa fungerande underorgan. Bilden är dock inte entydig. Det finns ett antal olika underorgan till FN som fungerar mycket väl, och vars insatser är av stor betydelse. Bland dessa kan nämnas IAEA och de krigsförbrytartribunaler som satts upp i spåren av olika konflikter.

IAEA, det internationella atomenergiorganet, är en organisation som genom sitt arbete gett omvärlden en bild av och en inblick i hur atomenergi används i en lång rad länder. Organet har visat på senare tid bland annat visat på Iran och Nordkoreas atomprogram. Information som är viktig för omvärlden. Genom sitt arbete med kontroller och inspektioner har illasinnad användning och spridning av atomteknik delvis kunnat förebyggas och förhindras.

Andra exempel på välfungerande underorgan är de krigsförbrytartribunaler som upprättats i spåren av inbördeskriget i det forna Jugoslavien och massakern i Rwanda. Såväl högt uppsatta ansvariga som människor som utfört grymheter på fältet har ställts till svars för sina gärningar. Ett tydligt exempel och en varnande signal till regimer som begår övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Räkningen kan komma att göras upp en dag, ingen är för högt uppsatt.

Ett underorgan till FN som ännu inte hunnit agera särskilt mycket, men som kan komma att spela en intressant och betydelsefull roll är den relativt nyinrättade permanenta internationella brottsdomstolen i Haag. Det finns all anledning att se optimistiskt på den verksamhet som kommer att bedrivas där.

### **Vetorätten i säkerhetsrådet**

I FN:s säkerhetsråd sitter alltid 15 länder. Av de 15 länderna sitter 9 på roterande mandat och byts ut löpande. De resterande sex länderna är de permanenta medlemmarna USA, Ryssland, Frankrike, Storbritannien och Kina. De permanenta medlemmarna har också utrustat sig själva med en vetorätt mot de beslut som säkerhetsrådet fattar. En vetorätt som saknar uttryckligt stöd i FN-stadgan. Vetorätten har genom åren använts många gånger för att blockera och förhindra ställningstaganden från säkerhetsrådet som på ett eller annat sätt skulle motverka den agenda som det land som utnyttjar vetot har.

Vetorätten är ett synnerligen trubbigt vapen, något vi senast såg i upptakten till Irak-invasionen 2003 då Frankrike ilsket viftade med vetot för att stoppa att invasionsplanen ens kom upp till omröstning. Trots detta har vetorätten stundtals varit betydelsefull i FN. Vetorätten i händerna på demokratiska stater har naturligtvis i sig varit ett sätt att se till att de demokratiska staterna i FN kunnat förhindra och stoppa diktaturena, eller om man så vill skurkstaterna, från att ställa till allt för många problem.

Men även om vetorätten stundtals kunnat spela en viktig roll genom åren är det ett vapen som bör hanteras med stor varsamhet. Den roll vetorätten spelat hittills har långt ifrån varit odelat positiv. Trubbigheten som är inbyggd i vetorätten har också missbrukats.

### **Vägen framåt - En agenda för förändring**

FN är en organisation som har sina fel och brister. Det ligger nära till handa att konstatera att det är en ganska halvdan organisation vi är medlemmar i. Men trots detta är det en viktig organisation. Sverige har knappast något att vinna på att vända FN ryggen. Vi borde istället fundera igenom vad som borde åtgärdas för att skapa en organisation som på de flesta fronter fungerar väl. Vi kan peka på vad som kan göras bättre.

Naturligtvis är det ingen lätt uppgift att förändra FN. Det är kanske inte ens möjligt. Men en debatt och diskussion om vad som är fel och vad som kan förändras är värd att föras. Alla revolutionerande förändringar har någon gång börjat med ett litet steg.

Baserat på den problembild som målats upp ovan har vi valt att lägga fram en agenda för förändring som omfattar fem punkter. Dessa fem punkter är:

- Reformera FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna
- Folkrätt ut – människorätt in
- Premiera demokratier
- Stärkt krishanteringsförmåga
- Effektivisering och sparsamhet

### **Reformera FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna**

Redan tidigare har FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna behandlats i texten. Det vi konstaterade var att de 21 första rättigheterna, som är de negativa rättigheterna är oerhört bra och utgör själva grunden för en civiliserad värld. Medan de sista nio rättigheterna, som utgör de positiva rättigheterna, representerar det dåliga i deklarationen.

Deklarationen om de mänskliga rättigheterna skrevs 1948. Den har i alla år varit ett kraftfullt dokument. Men så länge vi tillåter de uppenbara skönhetsfläckarna i form av urvattnande positiva rättigheter stå kvar kommer rättighetsdeklarationen vara möjlig att ifrågasätta. Det är därför hög tid att reformera FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

De positiva rättigheterna måste mönstras ut ur deklarationen för att öka trovärdigheten och styrkan i de naturliga negativa rättigheterna (nr 1-21).

Att göra:

- Reformera FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna
- Stryk de positiva rättigheterna (nr 22-30)

### **Folkrätt ut – människorätt in**

När man läser FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna både som den ser ut idag, och som vi önskar oss att den ska se ut i framtiden så framgår det tydligt att det handlar om enskilda individers rättigheter. Det är enskilda individer som skyddas mot staten och mot makthavarna. Detta är givetvis något bra. Individuella rättigheter är alltid värda att slåss för.

Det finns dock ett problem med de individuella mänskliga rättigheterna. De kompromissas stundtals bort. De ersätts av det som kallas folkrätt. Ett begrepp som var på tapeten i samband med det nyligen avslutade Irak-kriget. Men det finns dock all anledning att fundera vidare över begreppet folkrätt och dess förhållande till människorätten och därmed de individuella mänskliga rättigheterna.

Folkrätt är ett ord som ger missvisande signaler. Det handlar inte om folkens rättigheter, eller individers rättigheter, det handlar om staters och makthavare rättigheter och förhållningssätt till varandra. Det är alltså en uppförandekod för stater. Ett av de bärande inslagen här är att en stat inte ska lägga sig i en annan stats så kallade interna angelägenheter. En följd av det är att världssamfundet och därmed FN har oerhört svårt att agera i inbördeskrig eller andra interna konflikter. Detta innebär att man utan att bryta mot folkrätten kan kränka bra många mänskliga rättigheter. En situation som känns djupt otillfredsställande. Ska FN förtjäna ett fortsatt stort förtroende måste fokus skifta på det här området.

Det är dags att mönstra ut folkrätten till förmån för människorätt. FN måste i alla lägen stå upp för individuella mänskliga rättigheter. Det ska inte spela någon roll om kränkningen sker

inom ett lands gränser eller uppstår till följd av konflikter mellan länder. FN borde ändå kunna ingripa.

Att göra:

- FN ska sätta större fokus på försvaret av mänskliga rättigheter
- Folkrättens betydelse ska minska till förmån för människorätt
- FN ska kunna ingripa även i konflikter som är interna

### **Premiera demokratier**

I inledningen diskuterades FN som en lekstuga för diktaturer. I mångt och mycket stämmer den bilden in på verkligheten. I en modern organisation, och in en modern värld är det knappast acceptabelt. De länder som idag är diktaturer eller om man så vill skurkstater måste sättas under hårdare press utifrån för att förändras.

Förändring kan åstadkommas på olika sätt. Öppenhet, handel och kontakter över gränser mellan människor, företag och organisationer är ett sätt att sätta tryck på olämpliga regimer. Politiska och diplomatiska påtryckningar är ett annat. Vad gäller politiska och diplomatiska påtryckningar borde FN kunna agera. Det är dags att premiera de demokratiska staterna.

För att sätta större press på diktaturer bör det bli svårare för diktaturer att få framskjutna positioner i FN systemet. Säkerhetsrådet borde förbehållas demokratier. Platserna som ordförande eller chef i olika underorgan och kommissioner som hör till FN ska också förbehållas demokratiska stater. Utöver detta finns det ett organ där det är extra viktigt att signalera behovet av öppenhet och demokrati nämligen människorättskommissionen. Människorättskommissionens trovärdighet står och faller med att diktaturer inte får möjlighet att underminera dess arbete. Det är därför rimligt att bara demokratier sitter i människorättskommissionen.

Utöver dessa åtgärder borde det också göras något gällande hur stater som upprepade gånger agera oacceptabelt hanteras. Det borde bli lättare att suspendera eller utesluta skurkstater.

Att göra:

- Platserna i säkerhetsrådet ska förbehållas demokratiska stater
- Poster som chef/ordförande i underorgan, utskott, kommittéer och kommissioner skall förbehållas demokratier
- Platserna i människorättskommissionen ska förbehållas demokratiska stater
- Reglerna kring suspendering och uteslutning av länder ska ses över och förenklas gällande stater som bryter mot de mänskliga rättigheterna.

### **Stärkt krishanteringsförmåga**

En av de viktigaste och största uppgifterna för FN har hittills varit så kallad krishantering. I dagsläget finns det inget som tyder på att uppgiften kommer att minska i betydelse. Antalet väpnade konflikter runt om i världen varierar i mängd över tiden, men det pågår alltid ett antal större eller mindre. Just nu kan till exempel nämnas Kongo, Afghanistan, Israel-Palestina med flera. Intensiteten i konflikterna varierar, liksom graden av internationellt engagemang. Ett av de problem vi beskrivit i FN är en krishanteringsförmåga som är något tandlös. För att bättre kunna möta verkligheten och bidra positivt till att minska antalet väpnade konflikter och förebygga regionala och interna kriser och konflikter krävs att krishanteringsförmågan stärks. För att stärka krishanteringsförmågan krävs att beslutsordningen i FN förändras och att FN-stadgan förändras i de delar som behandlar interventioner och fredsbevarande insatser.

FN-insatser skulle bli avsevärt enklare att dra igång om beslutsfattandet på den högsta nivån, d.v.s. i säkerhetsrådet förenklades. Det innebär i praktiken att vetorätten för de permanenta medlemmarna i rådet måste avskaffas. Vetorätten har genom historien spelat en betydelsefull roll. Vetot har möjliggjort blockering av olämpliga beslut av säkerhetsrådet. Men vetorätten har också vid upprepade tillfällen stoppat FN-insatser som hade varit nödvändiga för att försvara människors rättigheter och liv. Utan veto skulle FN alltså kunna agera både friare och kraftfullare till förmån för upprätthållandet av de mänskliga rättigheterna.

Ett avskaffat veto skulle göra det möjligt att följa den ursprungliga rösträtsregeln som i FN-stadgan för säkerhetsrådet. Besluten i säkerhetsrådet kan då fattas med kvalificerad majoritet bestående av nio av de 15 medlemmarna. Vetot kan dock inte avskaffas utan att man samtidigt garanterar att de demokratiska staterna innehar majoriteten i säkerhetsrådet, eller att säkerhetsrådet enbart består av demokratier.

Utöver avskaffandet av vetot kan det vara på sin plats att förtydliga FN-stadgans bestämmelser om fredsbevarande insatser och militära interventioner. De i dag många gånger otydliga reglerna skulle må bra av att skrivas om. De doktriner som gäller borde rimligen ersätta de delar av stadgan som inte tillämpas. De paragrafer som aldrig förverkligats och inte används kan avskaffas till förmån för tydligare formuleringar om hur och när insatser kan göras. Nya regler skulle till exempel kunna beröra hantering av interna konflikter och stridigheter.

Att göra:

- Avskaffa vetorätten i säkerhetsrådet
- Beslut ska fattas med kvalificerad majoritet i säkerhetsrådet
- Tydligare regler för krishantering
- Förändra FN-stadgans regler för militära interventioner och fredsbevarande insatser för att tydliggöra hur och när insatser kan göras
- Inkludera regler för hantering av interna konflikter

### **Effektivitet och sparsamhet**

Precis som alla stora organisationer så kan även FN genomgå effektiviseringar och besparingar. Något som är en nödvändighet för att modernisera organisationen och ge FN möjligheter att agera med effektivitet och hög trovärdighet i sitt arbete.

Det som behöver göras måste ske både internt i FN:s egen struktur och i relationen till medlemsstaterna. Internt måste organisationen slimmas och göras mindre byråkratisk. Pengar gör nytta på fältet i effektiva projekt, insatser och organisationer inte i toppen och i byråkraters lönekuvert. Hela FN strukturen bör alltså kunna reformeras i grunden. Det krävs dessutom en ordentlig översyn av alla underorgan, organisationer. Det är säkert inte omöjligt att genom sammanslagningar och upprepningar genomföra betydande effektiviseringar.

Vidare krävs att man på alla nivåer inom FN och i FN:s arbete kraftfullt agerar mot korruption. Det är ingen hemlighet att korruptionen är utbredd i vissa länder och regioner. Ett tillstånd som inte får tillåtas infektera det internationella samarbetet.

Ytterligare ett problem som drabbar FN:s arbete, och som berörts tidigare, gäller vissa länders betalningsmoral. Ett antal länder har under långa perioder släpat efter med att betala sina respektive medlemsavgifter till FN. Det är i grunden oacceptabelt. Sak det internationella

samarbetet fungera smidigt och nå resultat krävs att resurserna betalas in i den ordning som överenskommits. Länder som trots upprepade påstötningar inte bättrar sig i detta hänseende bör kunna suspenderas.

Att göra:

- Driva in skulder till FN från medlemsstaterna
- Möjliggöra suspendering av stater som inte betalar sina skulder
- Slå samman eller lägg ner underorgan, kommittéer och organisationer som inte fungerar tillfredsställande eller uppnår de resultat världssamfundet har rätt att kräva.
- Effektivisera och modernisera FN:s struktur och organisation.
- Minska byråkratin

Rapporten är författad av Fredrik Saweståhl, förbundsstyrelseledamot i Moderata Ungdomsförbundet